

© Łukasz Fra

**WIZYTA STUDYJNA
KOMITETU
MONITORUJĄCEGO FEL**

**Lubelskie stawia na młodych
i uzdolnionych**

**Fundusze Europejskie na publiczny
transport zbiorowy**

Termomodernizacja czy OZE?

Spis treści

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego

Pierwsza umowa w ramach ZIT została podpisana	10
Komitet Monitorujący gwarancją dobrej realizacji programu	12
Wizyta studyjna Komitetu Monitorującego FEL 19-20 września 2024 r.	14
Konsultanci Funduszy Europejskich na Szlaku Green Velo	24

Klimat i środowisko

Poprawa bezpieczeństwa w regionie dzięki Funduszom Europejskim	18
Fundusze Europejskie na transport zbiorowy	20
Nowe regulacje UE w obszarze klimatu i środowiska	23
Termomodernizacja czy OZE?	25

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”
wersja elektroniczna

Wydawca: Departament Zarządzania Programami Regionalnymi
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Gospodarka i zdrowie

Sprawdź jak prawidłowo realizować projekty	7
Pożyczki z Funduszy Europejskich	26

EFS

Lubelskie stawia na młodych i uzdolnionych	4
I Ty możesz skorzystać ze szkoleń	6
Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich	8

Praca i aktywizacja społeczna

Fundusze Europejskie wspierają kształcenie zawodowe	11
ALMA – inicjatywa wsparcia dla młodych	19
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	22

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji, Departament Zarządzania Programami Regionalnymi

Fotografie: Adrianna Iwan, Żaklina Król-Majewska, Jacek Szczerba, Łukasz Frączek, Marcin Tarkowski, Jan Jakub Smarczewski PIXEL, PIFE, MFilm, iStock, pexels.com, pixabay.com, ©UMWL.

Okładka: Wizyta studyjna KM FEL

E -book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”.
E -book znajdziesz na stronie www.funduszeUE.lubelskie.pl
w zakładce Wiadomości – E-publikacje

Lubelskie stawia na młodych i uzdolnionych

Inwestowanie w kapitał ludzki to idea, która przyświeca od początku wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Szczególne znaczenie ma niwelowanie barier w rozwoju młodych zdolnych mieszkańców naszego regionu czemu służą programy stypendialne.

Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski wręcza dyplom uznania stypendystce

W lipcu 2023 r. Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego UMWL rozpoczął realizację dwóch projektów stypendialnych: „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2023-2024” i „Lubelska kuźnia talentów 2023-2024”, natomiast od czerwca tego roku rozpoczęły się dwa kolejne projekty mające na celu wsparcie uczniów w obecnym roku szkolnym: „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2024-2025” oraz „Lubelska kuźnia talentów 2024-2025”. Celem wszystkich realizowanych programów jest wspieranie finansowo wyjątkowo uzdolnionych młodych mieszkańców województwa lubelskiego znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej. Łączna

kwota przekazana na programy stypendialne w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego to ponad 18,3 mln zł, z czego dofinansowanie z UE wynosi blisko 15,6 mln zł.

Stypendia na pogłębienie wiedzy i zdobycie nowych umiejętności

Początkowo Departament planował, że stypendia z tych projektów trafią w roku szkolnym 2023-2024 do 537 uczniów szkół podstawowych (od klasy V) oraz uczniów liceów ogólnokształcących, a także do 394 uczniów techników, szkół artystycznych, szkół branżowych i szkół policealnych. Jednak ze względu na bardzo duże zain-

teresowanie projektem wspierającym kształcenie zawodowe oraz ze względu na wyjątkowe zaangażowanie uczniów w realizację zaplanowanych celów rozwojowych, podjęte zostały kroki mające na celu zwiększenie puli środków na ten rodzaj stypendiów. W rezultacie zwiększono dofinansowanie i przyznano dodatkowo 259 stypendiów w ramach „Lubelskiej kuźni talentów 2023-2024”.

Tym samym w roku szkolnym 2023-2024 blisko 1200 uzdolnionych uczniów z całego województwa lubelskiego uzyskało możliwość pogłębienia posiadanej wiedzy i umiejętności oraz nabycia nowych kompetencji dzięki stypendiom.

O przyznanie stypendium w ramach obu projektów mogli ubiegać się uczniowie, którzy zamieszkują lub uczą się na obszarze województwa lubelskiego, a w roku szkolnym 2023-2024 byli uczniami: – V, VI, VII i VIII szkoły podstawowej lub uczniami czteroletniego liceum ogólnokształcącego, z wyłączeniem szkół dla dorosłych, – kształcącymi się w formie dziennej w szkole prowadzącej kształcenie zawodowe. Stypendyści musieli spełniać najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- a) miesięczny dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub miesięczny dochód ucznia nieprzekraczający kwoty 2 249,79 zł,
- b) posiadanie aktualnego na dzień składania wniosku o orzeczeniu niepełnosprawności ucznia,
- c) aktualne na dzień składania wniosku orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego,
- d) w poprzednim roku szkolnym 2022-2023, musieli wykazać się odpowiednią średnią arytmetyczną z rocznych ocen klasyfikacyjnych ze wszystkich zajęć edukacyjnych.

Stypendyści stawiali na rozwój umiejętności uniwersalnych i społecznych m.in. na poprawę organizacji czasu, zdolność rozwiązywania problemów, komunikatywność czy umiejętność pracy w zespole. Bardzo wiele osób zainwestowało także w rozwój swoich pasji i zainteresowań: artystycznych, sportowych czy technicznych. Spośród wybieranych przedmiotów szkolnych w czołówce znalazły się przedmioty ściśle, języki obce a także przedmioty zawodowe – w przypadku stypendystów „Lubelskiej kuźni talentów 2023-2024”. Otrzymane stypendia w łącznej kwocie 6 tys. zł na osobę, przeznaczone były również na dodatkowe zajęcia, wyjazdy edukacyjne, szkolenia, ale także na sprzęt komputerowy i graficzny, podręczniki, wyposażenie miejsca pracy i nauki.

Na zakończenie udziału w projekcie uczniowie wspólnie z opiekunami dydaktycznymi mieli możliwość podsumowania efektów swojej pracy w wybranej przez siebie formie. Do Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego wpłynęło wiele prezentacji, gier edukacyjnych, programów komputerowych, prac pisemnych oraz fotorelacji, pokazujących jak młodzi ludzie wykorzystują dane im szanse rozwoju.

Wyróżnieni uczniowie z Marszałkiem Województwa Lubelskiego Jarosławem Stawiarskim

Dla uzdolnionych znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej

Wychodząc naprzeciw potrzebom uczniów z terenu województwa lubelskiego oraz mając na celu dążenie do likwidacji barier w dostępie do edukacji, począwszy od czerwca tego roku, Województwo Lubelskie rozpoczęło realizację kolejnej edycji projektów stypendialnych. Podobnie jak rok wcześniej, projekt „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2024-2025” skierowany jest do uzdolnionych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, uczniów szkół podstawowych (od klasy V) oraz liceów ogólnokształcących znajdujących się w naszym regionie. 5 678 640,00 zł, to łączna wartość projektu, w ramach którego sfinansowanych zostanie 717 stypendiów w kwocie 6 tys. zł na ucznia (10 miesięcy po 600 zł).

Drugi z projektów: „Lubelska kuźnia talentów 2024-2025” ma na celu wsparcie uczniów kształcących się w zawodzie – chodzi o uczniów techników, szkół artystycznych, szkół branżowych i szkół policealnych znajdujących się w województwie lubelskim. Projekt o wartości 3 047 040,00 zł pozwoli na wsparcie planów rozwojowych 368 zdolnych uczniów, których rodziny mają niższy status materialny lub znajdują się w niekorzystnej sytuacji społecznej.

Nabór wniosków zakończony

Wnioski o przyznanie stypendiów można było składać od 21 czerwca do 12 lipca 2024 roku. Korzystając z platformy e-PUAP oraz w formie papierowej, swoje aplikacje wysłało ponad 2 tys. osób.

Ze względu na dużą ilość chętnych oraz różne i skomplikowane sytuacje rodzinne, wnioski muszą być poddane wnikliwej weryfikacji, której pierwsze wyniki będą znane już po rozpoczęciu roku szkolnego.

Wsparcie w kwocie 6 tys. zł tj. 600 zł przez 10 miesięcy, otrzymają uczniowie, którzy spełnią wymagane regulaminem kryteria, zostaną wpisani na listy rankingowe i otrzymają odpowiednio wysoką liczbę punktów za osiągnięcia edukacyjne w poprzednim roku szkolnym.

Co równie ważne – poza środkami pieniężnymi – stypendyści mogą liczyć na pomoc opiekunów dydaktycznych w realizacji zaplanowanych działań zmierzających do rozwoju osobistego.

Informacje o wynikach naboru oraz szczegóły dotyczące zasad przyznawania i wydatkowania środków można znaleźć na stronie www.lubelskie.pl w zakładce „Stypendia”.

DKEiDN

I Ty możesz skorzystać ze szkoleń

Miesięcznie nawet 15 tys. osób decyduje się na szkolenia, warsztaty, kursy zawodowe, doradztwo, studia podyplomowe czy mentoring dofinansowane ze środków europejskich w ramach Bazy Usług Rozwojowych (BUR).

Baza Usług Rozwojowych

Kto może skorzystać?

Projekt obejmuje wsparciem wyłącznie osoby dorosłe, które spełniają poniższe warunki:

- a) zgłaszają z własnej inicjatywy chęć podnoszenia, uzupełnienia umiejętności, kompetencji lub nabywania kwalifikacji, w tym kwalifikacji zawodowych,
- b) pracują, zamieszkują lub przebywają w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego w podregionie województwa lubelskiego, na terenie którego realizowane jest wsparcie.

W ramach projektu wsparciem ma zostać objętych:

- a) w podregionie bialskim oraz chełmsko-zamojskim – minimum 3 135 osób dorosłych;
- b) w podregionie lubelskim – minimum 2 534 osoby dorosłe;
- c) w podregionie puławskim – minimum 1 598 osób dorosłych.

Baza Usług Rozwojowych – czym jest?

BUR to ogólnodostępna, darmowa baza oferująca usługi szkoleniowe i doradcze z europejskim dofinansowaniem. Dzięki Bazie można kontynuować edukację, zdobywać wiedzę, poszerzać kompetencje i kwalifikacje. Mogą z niej skorzystać

również mieszkańcy naszego województwa. Chętne osoby, które spełnią kryteria będą mogły dostać dofinansowanie na szkolenia, doradztwo czy studia podyplomowe.

W dniu 29 stycznia 2024 roku Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził wyniki oceny projektów w ramach naboru nr FE-LU.10.06-IZ.00-002/23, Działania 10.6 Uczenie się osób dorosłych (typ projektu nr 1a), programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. W dniach 30-31.01.2024 r. zostały zawarte umowy z tzw. **operatorami**, którzy będą realizowali projekt poprzez organizację indywidualnych szkoleń dla osób, które z własnej inicjatywy chcą się uczyć i rozwijać.

Gdzie można skorzystać?

Aby skorzystać ze szkolenia należy wybrać swojego operatora. Dla podregionu lubelskiego wybrana została **Lubelska Fundacja Rozwoju** (obejmująca powiaty: lubelski, łęczyński, świdnicki, lubartowski, miasto Lublin). Dla podregionu puławskiego – **Puławskie Centrum Przedsiębiorczości** (obejmująca powiaty: janowski, kraśnicki, łukowski, opolski, puławski i rycki). Dla podregionu bialskiego i chełmsko-zamojskiego – **Fundacja Integron Plus** (obejmująca powiaty: bialski, parczewski, radzyński, włodawski, biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, krasnostawski, tomaszowski,

zamojski, miasto Biała Podlaska, miasto Chełm i miasto Zamość).

Każdy z operatorów prowadzi punkty kontaktowe na terenie każdego powiatu wchodzącego w skład podregionu, prowadzące rekrutację uczestników, udzielające informujące o możliwości i warunkach skorzystania z projektu, dostępem do usług doradczych oraz zapewniające odbiorcom wsparcia pomoc na każdym etapie udziału w projekcie.

Jakie można otrzymać dofinansowanie?

Maksymalny poziom dofinansowania pojedynczej usługi rozwojowej wynosi 80% kosztów usługi rozwojowej dla osoby dorosłej. Limit ten może zostać zwiększony w przypadku, gdy:

- a) wsparciem zostanie objęta osoba dorosła z grupy w niekorzystnej sytuacji - o 5 punktów procentowych;
- b) realizacja usługi rozwojowej, która prowadzi do nabycia kwalifikacji, o których mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 226), zarejestrowana w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji oraz posiadająca nadany kod kwalifikacji - o 5 punktów procentowych.

W celu zapewnienia jak największej efektywności wydatkowania środków został określony limit dla jednego uczestnika projektu na poziomie 5 000,00 PLN. Jako pojedynczą usługę rozwojową należy rozumieć np. szkolenie. W ramach jednej umowy wsparcia może być realizowana jedna lub wiele usług rozwojowych. Limit 5 000,00 PLN dotyczy jednego uczestnika (PESEL) w projekcie w trakcie całego okresu jego trwania.

Kontakt do operatorów:

- Lubelska Fundacja Rozwoju (okres realizacji 01.05.2024-30.04.2026)
 - tel. 81 528-53-02, tel. 81 528-43-01
- Puławskie Centrum Przedsiębiorczości (okres realizacji 01.05.2024-30.04.2026)
 - tel. (81) 470 09 00, tel. (81) 470 09 01
- Fundacja Integron Plus (okres realizacji 01.04.2024-31.03.2026)
 - tel. 733 55 99 05

DW EFS

Sprawdź jak prawidłowo realizować projekty

Realizujesz projekt współfinansowany z Funduszy Europejskich w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego? Pamiętaj o kilku istotnych zasadach, dzięki którym unikniesz potencjalnych problemów, skutecznie zrealizujesz swoje założenia projektowe i sprawnie otrzymasz środki na konto.

W pierwszej kolejności, dokładnie zapoznaj się z zapisami Umowy o dofinansowanie projektu (dalej: Umowa). Zgodnie z tą umową jesteś zobowiązany do przedstawienia za pomocą systemu CST2021 (aplikacja SL2021) harmonogramu płatności, obejmującego szczegółowe informacje o przewidywanych ramach czasowych przedkładania kolejnych wniosków o płatność. Warto pamiętać, że wniosek o płatność może pełnić różne funkcje: zaliczkową (jeśli wnioskujesz o zaliczkę), sprawozdawczo-rozliczeniową (jeśli chcesz rozliczyć poniesione wydatki) lub sprawozdawczą (jeśli nie masz jeszcze kosztów do rozliczenia).

Pamiętaj! Pierwszy wniosek o płatność musisz złożyć w ciągu dwóch lub trzech miesięcy (w zależności od zapisów Umowy) od daty rozpoczęcia realizacji Twojego projektu. Kolejne wnioski o płatność należy składać co dwa lub trzy miesiące (w zależności od zapisów Umowy).

Nigdy nie zapominaj o dokumentach wymaganych przy rozliczeniu wydatków, są to m.in.: faktury i inne dowody księgowe potwierdzające poniesione koszty wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie zapłaty, protokoły odbioru dokumentujące wykonanie dostaw i usług, umowy najmu, dzierżawy, umowy z dostawcami lub wykonawcami oraz inne dokumenty wskazane w Umowie.

Jeśli zajdzie potrzeba wprowadzenia zmian w zakresie Twojego projektu, które są niezbędne do zapewnienia jego prawidłowej realizacji, możesz zgłosić propozycje tych zmian do właściwej instytucji, tj. Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie lub Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie w systemie CST2021. Zawsze zgłaszaj zmiany zanim ich faktycznie dokonasz, ponieważ

część z nich wymaga najpierw uzyskania zgody instytucji będącej stroną Umowy.

Należy pamiętać, że wszystkie wydatki w projekcie muszą być ponoszone w sposób: przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad użytkowania najlepszych efektów z danych nakładów. Należy przede wszystkim opierać się na zapisach zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie, zawartej Umowy, a także Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027.

W przypadku wątpliwości lub trudności występujących w trakcie realizacji inwestycji, warto skontaktować się z opiekunami swojego projektu. Jeśli nie pamiętasz, kto w obsługuje Twój projekt zadzwoń lub przyjdź do instytucji będącej stroną Umowy. Dane teleadresowe znajdziesz na ostatniej stronie Pulsu Regionu.

LAWP

Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich

Centrum Integracji dla Obywateli Państw Trzecich w Zamościu jest pierwszym z trzech punktów planowanych do uruchomienia w ramach projektu pn. „Utworzenie Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich, w tym migrantów w województwie lubelskim” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie w ramach Działania 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Kolejne punkty powstaną również w Chełmie i Białej Podlaskiej.

Uroczyste otwarcie Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich

Integracja to długotrwały proces, służący włączeniu grupy osób do życia społecznego i publicznego w nowym otoczeniu tak, aby czuli się oni jego częścią. Jest to możliwe dzięki obustronnej komunikacji oraz negocjowaniu warunków funkcjonowania społeczeństwa. Punktem wyjścia jest diagnoza sytuacji. Należy określić wyzwania, potencjalne problemy oraz zasoby. Projekt Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie otrzymał dofinansowanie w ramach naboru wniosków przeprowadzonego w trybie niekonkurencyjnym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie z Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 Działanie 8.3 *Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich*. Całkowita wartość projektu przekracza 14,5 mln zł, z czego dofinansowa-

nie wynosi 13,7 mln zł (z Funduszy Europejskich to ponad 12,3 mln zł, natomiast dofinansowanie z Budżetu Państwa to 1,4 mln zł). Projekt jest odpowiedzią na potrzeby obywateli państw trzecich, którzy przebywają na terenie woj. lubelskiego. Spośród przewidzianych działań jest utworzenie Centrum Integracji w Lublinie wraz z punktami w Chełmie, Zamościu i Białej Podlaskiej.

Centrum Integracji

Centrum będzie kluczowym miejscem kontaktu dla cudzoziemców spoza UE. To tutaj potrzebujący zyskają dostęp do niezbędnego wsparcia, co jest czynnikiem przyspieszającym proces integracji. Działalność Centrum to również zbudowanie platformy wzajemnego zrozumienia potrzeb, z poszanowaniem inności kultur,

wyznania, tradycji. Centrum stanie się kompleksową formą pomocy, jego działania pomogą stać się częścią lokalnych społeczności. Dzięki uczestnictwu w projekcie imigranci będą mogli skorzystać m.in. z: nauki języka polskiego, potwierdzenia kwalifikacji zawodowych, wsparcia psychologicznego, prawnego, z pomocy doradczej we wszystkich aspektach dotyczących życia, w tym aktywizacji społecznej i zawodowej, realizowanej w sposób indywidualny, dostosowany do potrzeb osób korzystających z usług Centrum. Projekt przewiduje również wsparcie skierowane do pracodawców zatrudniających te osoby w zakresie przeciwdziałania konfliktom na tle różnic kulturowych czy uwzględniania odmienności kulturowych w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Możliwe będą szko-

Instytucja Samorządu
Województwa Lubelskiego

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

UCZESTNICTWO W PROJEKCIE „UTWORZENIE CENTRUM INTEGRACJI DLA OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH, W TYM MIGRANTÓW W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM”

Działanie 8.3 integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, Priorytetu VIII
Zwiększenie spójności społecznej programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lenia dla osób bezpośrednio pracujących z obywatelami państw trzecich oraz inne formy aktywności podnoszące wiedzę mieszkańców regionu z zakresu spraw obywateli państw trzecich. Szacuje się, że ze wsparcia skorzysta 1500 osób. Uroczyste otwarcie Centrum Integracji dla Obywateli Państw Trzecich w Zamościu odbyło się 21 czerwca br. podczas pikniku integracyjnego w ramach obchodów „Dnia Uchodźcy”. Budynek przy Zagłoby 8 już wcześniej służył jako tymczasowe miejsce pobytu. Obecnie przebywa w nim około 40 obywateli Ukrainy, głównie matki z dziećmi i osoby z niepełnosprawnościami.

Rekrutacja

Obecnie cały czas prowadzona jest rekrutacja uczestników projektu, do której serdecznie zachęcamy poprzez elektroniczny formularz zgłoszeniowy dostępny pod adresem:

<https://forms.office.com/pages/response-page.aspx?id=aZkIMePNQyUyFGTcIKpcBg61sseAxUIBInaaYI8eV8glUNEJIUkwU-zJZMEQzR040UzE0Uk0wSFhUUS4u&origin=QRCode&qrcodeorigin=presentation>

**Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Lublinie**

Piknik integracyjny w ramach obchodów „Dnia Uchodźcy”, Zamość, 21 czerwca 2024 r.

Pierwsza umowa w ramach ZIT

podpisana

Pod koniec sierpnia Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz Burmistrz Miasta Bychawa Marta Krzyżak podpisali umowę o dofinansowanie projektu pn. „Modernizacja części przedszkola samorządowego wraz z wyposażeniem obiektu” w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Projekt dotyczy modernizacji części Przedszkola Samorządowego Nr 1 w Bychawie wraz z zakupem wyposażenia obiektu.

Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski wraz z Burmistrz Miasta Bychawa po podpisaniu umowy o dofinansowanie projektu pn. „Modernizacja części przedszkola samorządowego wraz z wyposażeniem obiektu”.

Jest to pierwsza umowa w ramach ZIT w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 i opiewa na prawie 2 mln zł, z czego blisko 1,7 mln zł to wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

- Rozbudowa Przedszkola Samorządowego Nr 1 w Bychawie jest inwestycją niezwykle ważną dla społeczności Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Modernizacja i rozbudowa przedszkola wraz z zakupem wyposażenia obiektu, pozwoli na wyrównanie szans dzieci z obszarów wiejskich poprzez zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej na terenie Gminy Bychawa oraz gmin ościennych.

W wyniku realizacji projektu nastąpi wzrost jakości kształcenia oraz wzrost dostępności nauczania dla wszystkich uczniów w regionie, przez co dzieci będą miały zapewnione warunki do prawidłowego rozwoju, wychowania i nauki. Dzięki realizacji projektu z nowego przedszkola korzystać będzie 225 najmłodszych mieszkańców Bychawy i okolic – mówi Jarosław Stawiarski Marszałek Województwa Lubelskiego.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w Programie

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne to instrument rozwoju terytorialnego, o któ-

rym mowa w pakiecie rozporządzeń polityki spójności na lata 2021-2027 i Ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. Łącznie na realizację projektów ZIT w Programie przewidziano blisko 229,9 mln euro, w tym ponad 207,8 mln euro z EFRR oraz ponad 22,1 mln euro z EFS+. Kwota ta uwzględnia realizację ZIT na terenie 17 Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF), w ramach których nawiązało współpracę łącznie 72 gminy i 7 powiatów.

Miasto Bychawa wchodzi w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (MOF LOM), który obejmuje jeszcze 21 gmin: Lublin, Świdnik, Lubartów, Łęczna, Piaski, Bełżyce, Nałęczów, Konopnica, Jastków, Głusk, Wólka, Niemce, Niedrzwica Duża, Garbów, Mełgiew, Wojciechów, Strzyżewice, Jabłonna, Lubartów, Spiczyn i Kamionka **oraz 4 powiaty:** Lubelski, Lubartowski, Puławski i Świdnicki. Dla obszaru MOF LOM dedykowane jest wsparcie w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, wynoszące **ponad 66,6 mln euro**. Powyższa kwota pozwoli zrealizować 45 zaplanowanych projektów przez Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.

Nabór projektów w ramach Działania 7.5 nadal trwa

Nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 7.5 ma charakter otwarty, co oznacza, że do 29 listopada 2024 r. wciąż można składać wnioski o dofinansowanie projektów, zaś projekty oceniane są na bieżąco. Alokacja na nabór to ponad 72,4 mln zł.

Wnioskodawcami uprawnionymi do ubiegania się o dofinansowanie są zidentyfikowane w strategii terytorialnej będącej podstawą realizacji ZIT są jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, uczelnie zawodowe i uczelnie akademickie prowadzące studia o profilu praktycznym oraz organy prowadzące ośrodki wychowania przedszkolnego, szkoły i placówki oświatowe.

Dofinansowanie w ramach naboru mogą otrzymać projekty uwzględniające inwestycje w: infrastrukturę edukacji przedszkolnej, w tym w szczególności na obszarach deficytowych, infrastrukturę włączającą dla osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, adaptacje pracowni symulujących rzeczywiste warunki pracy do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami w szkołach/placówkach ogólnodostępnych, infrastrukturę kształcenia zawodowego w celu dostosowania do potrzeb rynku pracy, infrastrukturę kształcenia ustawicznego zawodowego i praktycznego prowadzonego w formach pozaszkolnych, tj. kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych (z wyłączeniem kursów kompetencji ogólnych), w celu umożliwienia uzyskania i uzupełnienia umiejętności i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych oraz infrastrukturę szkolnictwa wyższego zawodowego oraz specjalistyczną infrastrukturę (typu pracowni zawodowe) szkolnictwa wyższego akademickiego prowadzącego studia o profilu praktycznym w celu podniesienia jakości kształcenia i dostosowania do potrzeb rynku pracy.

DZPR

Fundusze Europejskie wspierają kształcenie zawodowe

Organizacja dodatkowych zajęć, warsztatów czy kursów dla uczniów, płatne staże, współpraca szkół z pracodawcami i uczelniami czy doposażenie pracowni zawodowych w pomoce dydaktyczne i sprzęt, to tylko niektóre z form wsparcia w ramach Działania 10.4 Kształcenie zawodowe programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027.

Rynek pracy jest dynamiczny, a pracownicy muszą być elastyczni i gotowi na ciągłe zmiany. Wiele czynników ma wpływ na jego transformację: postęp technologiczny, zmiany demograficzne, dynamika gospodarcza, regulacje prawne i polityka, innowacje biznesowe itp. Dlatego tak ważne jest wsparcie możliwości rozwoju i kształcenia się na różnych płaszczyznach.

O projektach

Nabywanie nowych kompetencji, kwalifikacji i doświadczenia zawodowego cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem w naszym regionie. Fundusze Europejskie wychodzą naprzeciw potrzebom zdobywania tych umiejętności przez mieszkańców województwa lubelskiego. W I kwartale br. Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (DW EFS) ogłosił nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 10.4 Kształcenie zawodowe programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Łączna kwota wsparcia przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naboru wynosi obecnie blisko 123 mln złotych, w tym dofinansowanie z FE to 116 mln zł. Wpłynęło 45 wniosków o dofinansowanie projektów. Na przełomie sierpnia oraz września zostały podpisane umowy z 44 beneficjentami,

którzy już niedługo rozpoczną realizację swoich projektów. Pierwotnie planowana kwota naboru była niższa, jednak została zwiększona z uwagi na zapewnienie równomiernego rozłożenia wsparcia w regionie oraz duże zainteresowanie wnioskodawców możliwością realizacji projektów zgodnych z typem naboru. Ze wsparcia skorzysta blisko 10,5 tys. uczniów, ponad 1400 nauczycieli w 108 szkołach w województwie lubelskim. W ramach realizowanych projektów wsparcie otrzymają:

- uczniowie i słuchacze szkół lub placówek kształcenia zawodowego, ich rodzice lub opiekunowie prawni,
- szkoły lub placówki kształcenia zawodowego (z wyłączeniem specjalnych),
- przedstawiciele kadry szkół lub placówek kształcenia zawodowego,
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu,
- uczniowie i ich rodzice/opiekunowie prawni z doświadczeniem migracji.

Na jakie wsparcie mogą liczyć uczestnicy projektów?

Katalog zaproponowanych form działań jest szeroki. W ramach projektów będą prowadzone m.in. staże uczniowskie, doradztwo zawodowe, wsparcie szkoleniowe dla uczniów oraz dla nauczycieli

kształcenia zawodowego. Zaplanowane działania mają za zadanie zacieśnić współpracę z pracodawcami i uczelniami, a także wdrażać rozwiązania, które podniosą efektywność oraz atrakcyjność procesu nauczania.

Ponadto realizacja projektów przyczyni się do wdrożenia programów rozwojowych oraz do zwiększenia potencjału dydaktycznego szkół poprzez zakup sprzętu i materiałów dydaktycznych do realizacji zajęć.

Uczniowie będą mieli możliwość zdobywania wymaganych przez pracodawców dodatkowych kompetencji i kwalifikacji, których nie obejmuje podstawa programowa w danym zawodzie oraz nabycia doświadczenia zawodowego w formie staży uczniowskich wykraczających poza zakres praktycznej nauki zawodu wynikający z programu nauczania. Ponadto będą mogły być organizowane zajęcia specjalistyczne, które umożliwią uzyskanie praktycznych umiejętności i wiedzy w danej dziedzinie. Skorzystają również nauczyciele! Projekty zakładają podniesienie poziomu kształcenia i wzmacnianie potencjału kadry pedagogicznej.

Realizacja programów rozwojowych przyniesie szereg korzyści dla naszego regionu. Pozwoli zwiększyć konkurencyjność mieszkańców województwa lubelskiego podczas wkraczania na rynek pracy, podnieść swoją motywację i pewność siebie. Uczestnicy będą mogli uzyskać dostęp do materiałów, narzędzi i zasobów, które w inny sposób byłyby dla nich nieosiągalne. Dzięki Funduszom Europejskim w naszym województwie wzrośnie jakość kształcenia, co pozwoli na lepsze przygotowanie szczególnie młodych ludzi do wyzwań rynku pracy. Umożliwi rozwijanie innowacyjnych programów edukacyjnych, co w efekcie przyczyni się do wzrostu konkurencyjności naszego regionu.

DW EFS

Komitet Monitorujący gwarancją dobrej realizacji programu

Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (KM FEL) to niezależny organ opiniotwórczo-doradczy, wspierający Instytucję Zarządzającą (IZ) w procesie monitorowania i wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL 2021-2027). Powołanie Komitetu było kluczowym elementem umożliwiającym realizację programu na lata 2021-2027, a Województwo Lubelskie było jednym z pierwszych regionów, które przystąpiły do tego procesu.

XI posiedzenie Komitetu Monitorującego, Lublin, 19.02.2024

Powstanie i podstawy prawne Komitetu Monitorującego

KM FEL został powołany uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego z 19 stycznia 2023 r., choć przygotowania do jego powstania rozpoczęły się już w sierpniu 2022 r. Instytucja Zarządzająca skonsultowała proces wyłonienia organizacji pozarządowych z Radą Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubelskiego (RDPP WL). Ostateczny skład KM FEL, obejmujący przedstawicieli sektora publicznego i niepublicznego, został zatwierdzony w styczniu 2023 r. Do-

tychczas, do 20 września br. odbyło się 16 posiedzeń Komitetu.

Działalność Komitetu opiera się na szeregu aktów prawnych, m.in. na rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady UE z 2021 r., ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, wytycznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących komitetów monitorujących na lata 2021-2027, wytycznych dotyczących realizacji zasady partnerstwa na lata 2021-2027 z dnia

24 października 2022 r. oraz Regulaminie KM FEL.

Zadania Komitetu

KM FEL pełni szereg istotnych funkcji związanych z wdrażaniem Programu FEL 2021-2027. Do najważniejszych zadań należą: zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów oraz ich zmian, analizowanie postępów realizacji programu, a także monitorowanie działań w zakresie komunikacji i widoczności funduszy europejskich. Komitet ma również prawo wprowadzać zmiany w programie, co umożliwia elastyczne

dostosowywanie działań do bieżących potrzeb województwa.

Pierwsze posiedzenie Komitetu odbyło się 23 lutego 2023 r., z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej. Od tego czasu podjęto 172 uchwały, w tym dotyczących m.in. regulaminu pracy Komitetu, powołania grup roboczych oraz zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów.

Szczególną rolę pełnią grupy robocze, które wspierają procesy decyzyjne i analityczne. KM FEL powołał cztery grupy robocze, tj. Grupa robocza ds. zasad horyzontalnych (Przewodniczący Piotr Dragan), Grupa robocza ds. EFRR (Przewodniczący Krzysztof Kołtyś), Grupa robocza ds. EFS Plus (Przewodniczący Piotr Dragan), Grupa robocza ds. instrumentów finansowych (Przewodniczący Jacek Paprota). Grupy robocze spotykają się cyklicznie na posiedzeniach organizowanych przed danym posiedzeniem Komitetu.

Wizyty studyjne

Praca Komitetu to nie tylko podejmowanie uchwał, ale również możliwość zapoznawania się z realizacją poszczególnych projektów podczas organizowanych przez IZ wizyt studyjnych, których celem jest przedstawienie Członkom KM FEL efektów zrealizowanych projektów współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL) oraz prezentacja obecnie realizowanych projektów współfinansowanych z programu FEL 2021-2027. Do tej pory odbyły się trzy takie dwudniowe posiedzenia.

W ramach pierwszego, zorganizowanego w dniach 14-15 czerwca 2023 roku na liście odwiedzanych w Lublinie projektów znalazły się m.in. Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, w którym zrealizowano aż 3 projekty z RPO WL, za które Samorząd miasta Lublin w ubiegłym roku uhonorowany został tytułem Ambasadora Funduszy oraz Przedszkole nr 88 w Lublinie „Kolorowe BeryLOVE - nowe przedszkole w Lublinie”. Podczas wizyty studyjnej uczestnicy wzięli udział w uroczystości otwarcia części obiektu należącego do firmy Plantalux Sp. z o.o. w Kraśniku współfinansowanego z Działania 15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie ener-

tyki RPO WL w ramach mechanizmu REACT-EU. Przedmiotem projektu była instalacja fotowoltaiczna wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Następnie Członkowie Komitetu udali się do firmy MAL-PLAST Konrad Rymarczyk w Kraśniku, w której właściciel z powodzeniem zrealizował projekt związany z przetwarzaniem odpadów tworzyw sztucznych w ramach Działania 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP RPO WL. Mowa o realizacji projektu pn. „Utworzenie Środowiskowego Centrum Wsparcia poprzez rewitalizację terenu po byłej Przychodni Specjalistycznej przy Al. Niepodległości 23 w Kraśniku”. Finałem wizyty studyjnej było przecięcie wstęgi i otwarcie wspomnianego Środowiskowego Centrum Wsparcia w Kraśniku, z udziałem Przewodniczącego Komitetu Pana Jarosława Stawiarskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego i przedstawicieli KE Pani Aleksandry Kowalskiej i Pani Anety Sobotki.

Podczas kolejnego dwudniowego posiedzenia KM FEL, które odbyło się w dniach 19-20 lutego 2024 r. Członkowie KM FEL wraz z Przewodniczącym Komitetu Panem Jarosławem Stawiarskim, Marszałkiem Województwa oraz Panem Zbigniewem Wojciechowskim, Wicemarszałkiem Województwa Lubelskiego wzięli udział w uroczystym podpisaniu i wręczeniu umów o dofinansowanie w ramach FEL 2021-2027 oraz w wizycie studyjnej połączonej z uroczystym otwarciem budynku zabiegowo - anestezjologicznego – Bloku R w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, który powstał w ramach zrealizowanego ze środków RPO WL projektu pn. „Utworzenie systemu zabiegowo-anestezjologicznego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SP ZOZ w Lublinie”. W wizycie studyjnej udział wzięła Pani Monika Sikora, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Pani Aleksandra Kowalska – przedstawicielka KE.

Trzecia z wizyt studyjnych, podczas posiedzenia KM FEL, odbyła się w dniach 19-20 września 2024 roku w Tomaszowie Lubelskim. Szerzej na ten temat piszemy na stronie 14.

Skład Komitetu

KM FEL liczy 112 osób, z czego 103 osoby mają prawo do głosowania. Reprezentują oni różnorodne instytucje sektora publicznego i niepublicznego, w tym m.in. przedstawiciele władz regionalnych, organizacji pozarządowych, pracodawców i związków zawodowych. Stronę publiczną reprezentują 27 instytucje, natomiast stroną niepubliczną 25 instytucji. Ponadto w pracach Komitetu uczestniczy 9 obserwatorów bez prawa głosu.

Komitetem kieruje Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, a jego zastępczynią jest Anna Brzyska, Dyrektor Departamentu Zarządzania Programami Regionalnymi UMWL w Lublinie.

Znaczenie Komitetu Monitorującego dla regionu

Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 odgrywa kluczową rolę w monitorowaniu i wdrażaniu programu unijnego w województwie lubelskim. Jego działalność jest istotna dla prawidłowego wykorzystania środków europejskich, co przekłada się na rozwój gospodarczy, społeczny i infrastrukturalny regionu. Różnorodność składu Komitetu oraz kompetencje jego członków zapewniają profesjonalne podejście do realizacji zadań, a regularne posiedzenia pozwalają na bieżące podejmowanie kluczowych decyzji.

Dzięki działalności KM FEL, województwo lubelskie skutecznie korzysta z unijnych funduszy, wspierając lokalne inwestycje, innowacje oraz projekty społeczne. W ten sposób Komitet przyczynia się do budowy konkurencyjności regionu na arenie krajowej i międzynarodowej, stając się istotnym narzędziem wsparcia dla instytucji i organizacji korzystających z funduszy europejskich.

Komitet pozostaje otwarty na potrzeby regionu, regularnie aktualizuje skład oraz harmonogram prac. To nowoczesne i dynamiczne narzędzie wspomagające rozwój województwa w perspektywie do 2027 roku, co czyni go kluczowym partnerem dla władz lokalnych i przedsiębiorców. Dzięki tematycznej pracy KM FEL, fundusze europejskie są efektywnie wykorzystywane, a realizowane projekty mają realny wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców naszego województwa.

DZPR

Wizyta studyjna Komitetu Monitorującego FEL 19–20 września 2024 r.

Wizyta studyjna KM FEL w Tomaszowie Lubelskim 20 września 2024 r.

Za nami dwudniowe wyjazdowe posiedzenie Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 (KM FEL) w Tomaszowie Lubelskim i Zamościu.

Obrady dotyczyły nie tylko kryteriów wyboru projektów, lecz również założeń projektów strategicznych w ramach przedsięwzięć pn. Rowerowe Roztocze oraz Green Human Space. Po zakończeniu obrad, członkowie KM FEL udali się na wizyty studyjne 8 projektów zrealizowanych bądź realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL) oraz Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027 (FEL). W obradach i wizytach studyjnych uczestniczyli: Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski, Wice-marszałek Województwa Lubelskiego Piotr Breś oraz Przedstawicielki Komisji Europejskiej: Urszula Romańska, Aneta Sobotka oraz Aleksandra Kowalska. Zarówno Tomaszów Lubelski, jak i Zamość to miejsca nieprzypadkowe na mapie Funduszy Europejskich. Obydwa miasta aktywnie wykorzystują możli-

wości, które stwarzają fundusze unijne. Tomaszów Lubelski w ramach RPO WL i FEL zrealizował 14 umów o łącznej wartości 73,14 mln zł, gdzie wartość wkładu z UE opiewała na 38,74 mln zł. Dane z Powiatu Tomaszowskiego także są imponujące – w obu perspektywach zawarto 346 umów na łączną kwotę ponad 1 mld 320 mln zł, w tym blisko 894 mln zł wkładu UE.

Z kolei Miasto Zamość w ramach RPO WL 2014-2020 i FEL zawarło 43 umowy na łączną kwotę 287,5 mln złotych i otrzymało wsparcie z Funduszy Europejskich na poziomie blisko 205 mln zł. W związku z aktywnym pozyskiwaniem Funduszy Europejskich miasta te stały się miejscem wizyty KM FEL, który zapozna się z efektami projektów zrealizowanych, jak również postępowaniem wdrażania projektów realizowanych.

Projekty strategiczne kluczowe dla rozwoju naszego regionu

Pierwszy dzień posiedzenia KM FEL (19 września 2024 r.) rozpoczął się

od obrad pod przewodnictwem Marszałka Województwa Lubelskiego Jarosława Stawiarskiego w Tomaszowskim Domu Kultury w Tomaszowie Lubelskim (TDK). Uczestnicy posiedzenia zapoznali się z założeniami czterech kluczowych projektów o strategicznym znaczeniu dla rozwoju naszego regionu planowanych do realizacji na Roztoczu oraz w Powiecie Lubelskim, tj.:

- „Rowerowe Roztocze. Drogi pieszo-rowerowe w obszarach miejskich”,
- „Rowerowe Roztocze. Drogi pieszo-rowerowe w obszarach wiejskich”,
- „Green Human Space – Kompleks Muzealno-Wystawienniczy”,
- „Green Human Space – Zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez rewitalizację terenów zielonych i obiektów kultury oraz stworzenie Regionalnego Centrum Turystyczno-Edukacyjnego w Pszczelnej Woli”.

Pierwsze dwa projekty zaprezentował Burmistrz Tomaszowa Lubelskiego Wojciech Żukowski. Tomaszów Lubelski jest bowiem liderem Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego, które przygo-

towuje realizację przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu dla naszego regionu pn. Rowerowe Roztocze. Wspomniane dwa projekty zakładają budowę dróg pieszo-rowerowych:

- na obszarach miejskich w ramach Działania 5.1 Niskoemisyjny transport miejski FEL o wartości ponad 18,1 mln euro, z czego prawie 15,3 mln euro to wsparcie z EFRR, natomiast ponad 700 tys. euro pochodzi z budżetu państwa oraz
- na obszarach wiejskich w ramach Działania 7.10 Turystyczne Lubelskie FEL o wartości ponad 38,6 mln euro, z czego 32,5 mln euro pochodzi z funduszy unijnych, natomiast 1,5 mln euro z budżetu państwa.

Obydwa projekty zostały zawarte w Kontrakcie Programowym Województwa Lubelskiego, a ich wartość łączna to 56,7 mln euro, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich to 47,8 mln euro, natomiast 2,2 mln euro to wsparcie z budżetu państwa. Wkład samorządów wchodzących w skład Roztoczańskiego Związku Powiatowo-Gminnego to z kolei ponad 6,7 mln euro. Łączna długość tras rowerowych to 25,484 km na obszarach miejskich w 27 lokalizacjach na terenie gmin miejskich: Kraśnik, Krasnobród, Zwierzyniec, Tomaszów Lubelski, Janów Lubelski, Józefów, Frampol oraz 105,639 km tras rowerowych na obszarach wiejskich w powiatach: tomaszowskim, biłgorajskim, janowskim, kraśnickim i zamojskim. Zatem dzięki temu przedsięwzięciu do dyspozycji rowerzystów będzie 131,123 km tras rowerowych na Roztoczu. Oprócz tego powstanie 15 miejsc obsługi rowerzystów, 7 stacji ładowania pojazdów elektrycznych (w tym rowerów i skuterów) w miastach oraz parkingi dla rowerów.

Następnie Członek Zarządu Powiatu Lubelskiego Konrad Banach oraz Dyrektor Wydziału Rozwoju i Współpracy w Starostwie Powiatowym w Lublinie Waldemar Wapiński przedstawili założenia kolejnego przedsięwzięcia o strategicznym znaczeniu dla rozwoju województwa lubelskiego pn. Green Human Space. Przedsięwzięcie to również wynika z Kontraktu Programowego dla Województwa Lubelskiego i składa się z dwóch projektów:

- „Green Human Space – Kompleks Muzealno-Wystawienniczy” w ramach Działania 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego, o wartości ponad 5,7 mln euro, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich to blisko 4,9 mln euro.

Wizyta studyjna KM FEL w Zamościu 20 września 2024 r.

Projekt ten zakłada stworzenie Interaktywnego Muzeum Pszczelarstwa planowanego do realizacji na terenie jedyne w Europie Technikum Pszczelarskiego, renowację zabytkowego Młyna Wodnego w Osmolicach oraz odnowę terenów zlokalizowanych wokół młyna, przyczyniających się do zwiększania spójności społecznej dzięki umożliwieniu aktywnego uczestnictwa w kulturze i życiu społecznym oraz wykonanie ekspozycji - utworzenie interaktywnych przestrzeni i ścieżek edukacyjnych. Ekspozycja zostanie zlokalizowana w Pszczelej Woli na działkach o powierzchni ponad 25 ha, będących własnością Powiatu Lubelskiego. Szacuje się, że obiekty te odwiedzi 2,5 osób rocznie;

- „Green Human Space – Zintegrowany rozwój społeczno-gospodarczy regionu poprzez rewitalizację terenów zielonych i obiektów kultury oraz stworzenie Regionalnego Centrum Turystyczno-Edukacyjnego w Pszczelej Woli” w ramach Działania 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie, o wartości ponad 8,2 mln euro, z czego dofinansowanie z Funduszy Europejskich to 7 mln euro.

Inwestycja ta dotyczy rewitalizacji i nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych zabytkowemu kompleksowi Zespołu Pałacowo – Parkowego w Pszczelej Woli oraz zdegradowanym i zaniedbanym terenom przyległym. Zrewitalizowany zostanie zabytkowy dworek Rohlandów o pow. ok. 400 m² oraz park dworski o pow. 6,5 ha. Planuje się również odnowienie ekosystemu łąkowo-wodnego, utworzenie arboretum, przeprowadzenie prac konserwatorskich

w celu zabezpieczenia drzewostanu zabytkowej 200 -letniej alei lipowej obok szosy z Prawiednik do Pszczelej Woli o długości ok. 550 m oraz odtworzenie dawnego, zdegradowanego traktu spacerowego, jak również zainstalowanie energooszczędnego oświetlenia parkowego, czy też systemów nawadniania. Łączny obszar objęty procesami rewitalizacji to aż 35 ha.

Wartość obydwu projektów to 13,9 mln euro, z czego 11,9 mln euro to wsparcie unijne.

Wyzwania w obszarze EFS+ oraz przegląd śródkresowy

Uczestniczące w XVI posiedzeniu KM FEL Przedstawicielki Komisji Europejskiej (KE) z Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Urszula Romańska i Aneta Sobotka przedstawiły zagadnienia związane z wyzwaniami w obszarze polityki rynku pracy, edukacji i polityki społecznej.

Z kolei Przedstawicielka KE z Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Aleksandra Kowalska omówiła kwestie przeglądu śródkresowego programów, planowanego do końca tego roku. Przegląd śródkresowy wynika z art. 18 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. tj. rozporządzenia ogólnego. Jest to mechanizm monitorowania i oceny postępów realizacji programu w trakcie jego wdrażania, który służy lepszemu dostosowaniu, ukierunkowaniu na rezultaty wsparcia finansowanego ze środków unijnych, a co za tym idzie osiągnięciu w sposób efektywny i skuteczny celów określonych w programach.

Wizyta studyjna KM FEL w Cerkwi pw. św. Mikołaja, Tomaszów Lubelski, 19 września 2024 r.

Kryteria wyboru projektów

Przedmiotem obrad XVI posiedzenia KM FEL były również kryteria wyboru projektów w następujących obszarach wsparcia: transport niskoemisyjny, rewitalizacja przestrzeni miejskich i wiejskich, zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego, bezpieczeństwo ekologiczne, ochrona bioróżnorodności, a także wsparcie usług zdrowotnych i edukacyjnych.

Zaprezentowane zostały kryteria wyboru projektów dla kolejnych 9 naborów wniosków o dofinansowanie, z czego 6 dla naborów w ramach EFRR w działaniach:

- 5.1 Niskoemisyjny transport miejski (typ projektu nr 4)- tryb niekonkurencyjny,
- 7.10 Turystyczne Lubelskie (typ projektu nr 1) - tryb niekonkurencyjny,
- 7.9 Zrównoważony rozwój dziedzictwa kulturowego (typy projektu nr 1 a-c, 2 a-c, 3-7) - tryb niekonkurencyjny,
- 11.4 Rewitalizacja obszarów innych niż miejskie (typ projektu nr 1)- tryb niekonkurencyjny,
- 3.3 Bezpieczeństwo ekologiczne oraz dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (typy projektu nr 1-6), projekty wybierane w sposób niekonkurencyjny,
- 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody (typ projektu nr 8), projekty wybierane w sposób konkurencyjny,

- oraz dla 3 naborów w ramach EFS+, tj. dla Działań:
- 8.6 Usługi zdrowotne (typ projektu nr 2 b), tryb konkurencyjny,
- 8.6 Usługi zdrowotne (typ projektu nr 2 f), tryb konkurencyjny,
- 10.1 Skuteczna edukacja (typy projektu nr 3, 4), tryb konkurencyjny.

Zatwierdzenie przez KM FEL kryteriów wyboru projektów pozwoli na ogłoszenie kolejnych naborów w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

Wizyty studyjne w Tomaszowie Lubelskim

Jeszcze tego samego dnia, po zakończeniu obrad Komitetu odbyły się wizyty studyjne na terenie Tomaszowa Lubelskiego, których celem było zapoznanie Członków Komitetu z efektami zrealizowanych projektów współfinansowanych z RPO WL oraz prezentacja obecnie realizowanych projektów współfinansowanych z programu FEL.

Członkowie Komitetu wzięli udział w spacerze po zabytkowym Rynku w Tomaszowie Lubelskim, podczas którego Gości na Rynku przywitał Hejnal Miasta odegrany z wieży dawnej Remizy Strażackiej (obecnie Szkoły Muzycznej I stopnia), a Zastępca Burmistrza Tomaszowa Lubelskiego, Renata Miziuk przedstawiła historię Miasta, zaprezentowała jego najcenniejsze zabytki oraz omówiła założenia planowanego projektu rewitalizacji Miasta w ramach FEL.

Następnie KM FEL zapoznał się z postępem realizacji projektu o strategicznym znaczeniu dla naszego regionu pn. „Polityka Senioralna EFS+”, realizowanego w ramach Działania 8.5 Usługi społeczne

FEL na przykładzie działań podejmowanych w Tomaszowie Lubelskim, jako jednego z 36 gmin realizujących to przedsięwzięcie. Beneficjentem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS). Celem projektu jest poprawa dostępu do usług społecznych i zdrowotnych blisko 7 tys. seniorów w wieku 65 lat i więcej, w szczególności dla osób w niekorzystnej sytuacji oraz dla ich opiekunów z 36 gmin z terenu województwa lubelskiego. Wartość projektu to ponad 27,2 mln zł, w tym dofinansowanie z UE to 23,1 mln zł, natomiast wartość działań realizowanych przez Miasto Tomaszów Lubelski wynosi 1,3 mln zł, z czego dofinansowanie z UE to 1,2 mln zł.

Ostatnią wizytą studyjną pierwszego dnia posiedzenia KM FEL była Parafia Prawosławna PW. Św. Mikołaja Cudotwórcy w Tomaszowie Lubelskim, w której Ksiądz Dariusz Wasiluk – Proboszcz Parafii przedstawił historię obiektu, zaprezentował prace przeprowadzone z funduszy europejskich oraz przybliżył informacje na temat projektu pn. „Zabytkowa cerkiew prawosławna w Tomaszowie Lubelskim - dokończenie remontu konserwatorskiego”, zrealizowanego w ramach Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne RPO WL. W ramach projektu wykonano roboty budowlano-konserwatorskie, m.in. dach prezbiterium, poprawienie schodów prowadzących na chór oraz wieżę dzwonnicy, posadzki wewnętrzne, stolarkę drzwiową wewnętrzną, schody zewnętrzne bocznej nawy głównej czy prace konserwatorskie polichromii wewnętrznej. Wartość projektu to ponad 2,23 mln zł, z czego blisko 1,55 mln zł to wsparcie z UE. Warto dodać, że lokalizacja w ścisłym centrum miasta stanowi lokalną atrakcję turystyczną, na szlaku turystycznym „Śladami wschodniosłowiańskiej tradycji”.

Z kolei 20 września 2024 r. KM FEL odwiedził jeszcze Ośrodek Sportu i Rekreacji „Tomasovia” (OSIR) w Tomaszowie Lubelskim. Obiekt ten został zmodernizowany dzięki realizacji projektu pn. „Modernizacja kompleksu sportowego OSIR Tomasovia obejmująca modernizację zdegradowanych budynków OSIR Tomasovia oraz remont budynku hali sportowej OSIR z zapleczem administracyjno-socjalnym” w ramach Działania 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich RPO WL. Zakres prac obejmował m.in.:

- budowę krytej pływalni wraz z zagospodarowaniem terenu (w tym parking);
- powstanie nowoczesnej siłowni;

- remont i termomodernizację hali sportowej z zapleczem administracyjno-technicznym;
- przygotowanie 75 miejsc parkingowych.

Wartość projektu to ponad 34 mln zł z czego wsparcie z UE wyniosło 15,6 mln zł. Z kompleksu sportowego każdego roku korzysta ponad 100 tys. osób. Podczas wizyty w OSIR uczestnicy będą mieli okazję obserwować zawody sportowe odbywające się w obiekcie. Po wizycie w OSIR KM FEL udał się na wizyty studyjne do projektów realizowanych bądź zrealizowanych w Zamościu.

„Perła Renesansu” z Funduszami Europejskimi w tle

Zamość to nie tylko piękna historia i architektura, ale też miasto ludzi z piękną duszą. To tu zrealizowano dwa, jakże ważne projekty: „Lubelskie pomaga Ukrainie – utworzenie tymczasowego miejsca pobytu w Zamościu przy ul. Zagłoby 8” oraz „Utworzenie Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich, w tym migrantów w województwie lubelskim”. Projekty te zostały zrealizowane przez ROPS w ramach RPO WL i FEL.

Projekt „Lubelskie pomaga Ukrainie – utworzenie tymczasowego miejsca pobytu w Zamościu przy ul. Zagłoby 8” opiewał na kwotę 6,1 mln zł z Działania 13.2 Infrastruktura usług społecznych RPO WL i polegał na budowie mieszkań tymczasowego pobytu dla uchodźców, w szczególności matek z dziećmi, osób z niepełnosprawnościami czy starszych. W tym celu dokonano rozbudowy istniejącego już budynku przy ul. Zagłoby 8 w Zamościu (należącego do Samorządu Województwa Lubelskiego), w którym od początku 2021 roku mieścił się Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy, wraz z wyposażeniem go w sprzęt umożliwiający realizację przewidzianych w projekcie funkcji mieszkaniowych i społecznych. Projekt zrealizowano w terminie od czerwca 2022 roku do października 2023 roku, a oficjalne otwarcie obiektu miało miejsce 1 grudnia 2023 r. W ramach przedsięwzięcia utworzono 10 mieszkań o charakterze wspomagającym dla osób uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej. Poza mieszkaniem z aneksem kuchennym i łazienką powstały też sala zabaw dla dzieci, świetlica integracyjna z multimedialną salą spotkań, gabinety dla specjalistów świadczących usługi spo-

Członkowie KM FEL przed budynkiem tymczasowego miejsca pobytu w Zamościu przy ul. Zagłoby 8

łeczne, m.in. pedagoga, psychologa czy prawnika.

Z kolei „Utworzenie Centrum Integracji dla obywateli państw trzecich, w tym migrantów w województwie lubelskim” to wieloetapowy projekt z Działania 8.3 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich FEL. Wartość projektu wynosi 14, 5 mln zł, w tym dofinansowanie UE ponad 13,7 mln zł. Celem projektu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia mającego na celu integrację obywateli państw trzecich, czyli osób spoza Unii Europejskiej, w tym migrantów oraz osób im towarzyszących z jednoczesnym uwzględnieniem migracji osób wywołanej atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Szacuje się, że wsparcie w ramach Centrum uzyska 1,5 obywateli państw trzecich, z czego wsparciem w formie szkoleń/kursów objętych zostanie min. 600 uczestników projektu a 360 uzyska kwalifikacje i kompetencje. Ten projekt również realizuje ROPS. Uroczyste otwarcie Centrum Integracji dla Obywateli Państw Trzecich w Zamościu miało miejsce 21 czerwca br. podczas pikniku integracyjnego w ramach obchodów „Dnia Uchodźcy”.

Ostatnim etapem wizyt studyjnych były jeszcze 3 projekty zrealizowane przez Miasto Zamość, tj.:

- „Rewitalizacja Starego Miasta w Zamościu” w ramach Działania 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich RPO WL, o wartości blisko 25,3 mln zł, z czego ponad 15,8 mln zł to wsparcie z Funduszy Europejskich;
- „Rewitalizacja Rotundy Zamojskiej w Zamościu” w ramach Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne RPO WL o wartości 7,7 mln zł, z czego ponad 6,4 mln zł to wsparcie z Funduszy Europejskich;

oraz

- Budowa obiektów dla zwierząt zagrożonych wyginięciem na terenie Ogrodu Zoologicznego w Zamościu, pełniącego funkcję przygranicznego ośrodka kwarantannowania i przetrzymywania zwierząt nielegalnie wwiezionych do strefy Schengen - kontynuacja projektów zrealizowanych w latach 2009-2015, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego” w ramach Działania 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej RPO WL o wartości blisko 31,5 mln zł, z czego wsparcie UE to 18,7 mln zł.

XVI posiedzenie Komitetu Monitorującego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 było nie tylko możliwością podejmowania ważnych dla rozwoju województwa decyzji, ale także szansą na zacieśnienie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami Komisji Europejskiej. Członkowie Komitetu cenią sobie współpracę międzysektorową oraz zaangażowanie lokalnych społeczności w procesach decyzyjnych związanych z funduszami europejskimi - podsumował Jarosław Stawiarski Marszałek Województwa Lubelskiego.

Podczas posiedzenia przedstawione zostały przykłady dobrych praktyk oraz efekty innowacyjnych rozwiązań wdrożonych w regionie. Pokazują one, że wspólnie, przy wsparciu funduszy unijnych, można zrealizować projekty, które przyczynią się do sukcesu w budowaniu lepszej przyszłości dla naszego regionu oraz poprawy jakości życia mieszkańców województwa lubelskiego - wskazał Piotr Breś Wicemarszałek Województwa Lubelskiego.

DZPR

Poprawa bezpieczeństwa w regionie dzięki Funduszom Europejskim

Blisko 200 jednostek państwowej i ochotniczej straży pożarnej z naszego regionu otrzymało kolejną partię nowoczesnego sprzętu o wartości ponad 2,2 mln zł, zakupionego w ramach projektu „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku naturalnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych” dofinansowanego z Funduszy Europejskich. Dzięki projektowi jednostki straży pożarnej otrzymały 21 dronów, 173 przenośne motopompy szlamowe z osprzętem oraz przyczepę do przewozu kontenerów.

Przekazanie strażakom umów na specjalistyczny sprzęt ratowniczy, Lublin, 13 sierpnia 2024 r.

Bezpieczeństwo na pierwszym miejscu

System ratowniczo-gaśniczy chroni życie i zdrowie ludzkie oraz środowisko przed pożarami i klęskami żywiołowymi. Dzięki środkom z Unii Europejskiej, jednostki straży pożarnej mogą korzystać podczas akcji ratunkowych z nowoczesnego sprzętu zwiększając swoją skuteczność.

Praca strażaka to nie tylko zawód, to misja. To oni często jako pierwsi stają na czoło walki z żywiołem, wypadkami czy lokalnymi zagrożeniami. Dlatego muszą mieć dostęp do nowoczesnego, sprawdzonego sprzętu – mówi **Jarosław Stawiarski** Marszałek Województwa Lubelskiego

Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Lublinie może realizować tę inwestycję dzięki wsparciu z Działania 3.1 Bezpieczeństwo ekologiczne programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Projekt „Dostosowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego na terenie województwa lubelskiego do zmian klimatycznych, zmian w środowisku natu-

ralnym oraz zagrożeń cywilizacyjnych” otrzymał dofinansowanie z Funduszy Europejskich w wysokości blisko 107,5 mln zł, a jego całkowita wartość wynosi ponad 130 mln zł.

Inwestycje, które ratują życie

Podczas uroczystości, która odbyła się 13 sierpnia br. na terenie Ośrodka Szkolenia Komendy Wojewódzkiej PSP w Lublinie sprzęt ratowniczo-gaśniczy otrzymały:

- wszystkie Powiatowe i Miejskie Komendy Państwowej Straży Pożarnej z regionu (21 dronów),
- OSP na obszarze działania Komend Powiatowych PSP (173 przenośne motopompy szlamowe z osprzętem): w Białej Podlaskiej (13 szt.), Biłgoraju (10 szt.), Chełmie (2 szt.), Hrubieszowie (5 szt.), Janowie Lubelskim (9 szt.), Kraśnymstawie (6 szt.), Kraśniku (10 szt.), Lubartowie (6 szt.), Lublinie (14 szt.), Łęcznej (5 szt.), Łukowie (10 szt.), Opolu Lubelskim (13 szt.), Parczewie (4 szt.), Puławach (12 szt.), w Radzynie Podlaskim (3 szt.), w Rykach (11 szt.), w Świdniku (5 szt.), Tomaszowie Lubelskim (12 szt.), Włodawie (6 szt.), Zamościu (17 szt.),
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Lubartowie (1 przyczepa do przewozu kontenerów).

Koszty zakupu poszczególnych sprzętów wyniosły łącznie ponad 2,2 mln zł, z czego 21 dronów – 639 tys. zł (wartość jednego drona to ponad 30 tys. zł.), 173 przenośne motopompy szlamowe z osprzętem – 1,3 mln zł (wartość jednej motopompy – blisko 7,5 tys. zł), 1 przyczepa do przewozu kontenerów o wartości ponad 264 tys. zł.

Kluczowy projekt dla bezpieczeństwa regionu

Nowy sprzęt ratowniczy poprawi skuteczność reagowania, zwiększy możliwości ratownicze, a także jakość niesionej pomocy przez strażaków. Dzięki tej inwestycji, akcje ratowniczo-gaśnicze będą mogły być prowadzone z większą skutecznością i profesjonalizmem.

Mimo naszych starań o bezpieczne życie, liczba zdarzeń wymagających interwencji służb nie maleje. Fundusze Europejskie wspierają nasz system, a nowy sprzęt zapewnia, że reakcje na zdarzenia będą efektywniejsze – mówi Marszałek. Przypomnijmy, że do tej pory w ramach projektu jednostki straży pożarnej z województwa lubelskiego już otrzymały 167 quadów z przyczepami, 173 zestawy pialarza i 24 przyczepy z namiotami z wyposażeniem logistycznym. Łączna wartość sprzętu dotychczas przekazanego strażakom wyniosła blisko 17,4 mln zł.

Nowe nadzieje i większe bezpieczeństwo

Już wkrótce dzięki projektowi w regionie pojawi się jeszcze więcej sprzętu ratowniczego, w tym pojazdy ratowniczo-gaśnicze, samochodowy z drabinami mechanicznymi oraz nowoczesne wyposażenie do działań ewakuacyjnych. Dzięki temu środki unijne staną się nieocenioną korzyścią dla lokalnych społeczności, zapewniając lepsze zabezpieczenia i szybszą reakcję na zagrożenia. Dzięki nowoczesnym rozwiązaniom w zakresie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej 376 jednostek służb ratowniczych wzbogaci swoje zasoby o nowoczesny sprzęt, który będzie służył ponad 2 mln mieszkańców naszego regionu.

DZPR

ALMA – inicjatywa wsparcia dla młodych

Wakacje były czasem finalizacji umów o dofinansowanie projektów na aktywizację zawodową osób młodych w wieku 18-29 lat należących do grupy NEET, które znajdują się w trudnej sytuacji na rynku pracy. Realizowane projekty to duża szansa dla młodych aby zdobyć pierwsze kwalifikacje zawodowe w krajach UE.

Dla kogo?

Inicjatywa ALMA (ang. Aim, Learn, Master, Achieve – mierz wysoko, ucz się, osiągasz biegłość, realizuj cele) ma na celu wzmocnienie pozycji społecznej i zawodowej młodzieży w wieku 18–29 lat niekształcącej się, niepracującej ani nieszkolącej się (tzw. młodzieży NEET). To pomoc dedykowana osobom, które mają trudności ze znalezieniem pracy, z niewystarczającymi wynikami szkolnymi lub umiejętnościami zawodowymi, ze środowisk imigranckich, jak również dla młodzieży z niepełnosprawnościami.

Realizacja inicjatywy ALMA jest możliwa dzięki sieci partnerstw między organizacjami wysyłającymi i przyjmującymi, w tym publicznymi i prywatnymi służbami zatrudnienia, służbami socjalnymi, organizatorami szkoleń i organizacjami młodzieżowymi, również pomagającymi w selekcji uczestników.

Dzięki Funduszom Europejskim pokryte zostaną wydatki zaspokajające wszystkie potrzeby uczestników począwszy od kosztów podróży po koszty pobytu za granicą czyli żywienia, zakwaterowania, a także ubezpieczenia. Koszty takiego pakietu zależą od kosztów utrzymania w przyjmującym państwie członkowskim i zostaną pokryte przez organizację wysyłającą. Uczestnicy potrzebujący pomocy otrzymają rów-

nież dietę dzienną, która zapewni im godny poziom życia dostosowany do kosztów utrzymania na wszystkich etapach programu. Zakwaterowaniem uczestników zajmuje się organizacja partnerska w państwie przyjmującym, a koszty pokrywa organizacja wysyłająca. Wsparcie w ramach ALMY to szkolenia, coaching i doradztwo przed pobytem za granicą, w jego trakcie i po jego zakończeniu – aby zwiększyć szanse uczestników na zatrudnienie w ich kraju i ostatecznie zapewnić im integrację zarówno na rynku pracy, jak i w społeczeństwie.

Fundusze Europejskie również dla CIEBIE

Jesteś osobą młodą w wieku 18-29 lat, nie uczysz się, nie pracujesz, nie szkolisz – zmień NIE na TAK zostać uczestnikiem projektu.

Jako uczestnik projektu weź udział w:

- diagnozie potrzeb czyli określeniu Indywidualnego Planu Działania;
- programie mobilności ponadnarodowej realizowane w kraju, w tym kursy językowe i szkolenia zawodowe;
- zagranicznych stażach zawodowych;
- działaniach aktywizujących po powrocie do kraju.

SZCZEGÓŁY UDZIAŁU W PROJEKCIE UZYSKASZ U REALIZATORA:

Tytuł projektu: Młodzi - Aktywni

Realizator: Fundacja Centrum Rozwiązań Biznesowych

ul. Grenadierów 13, 20-331 Lublin

tel.: 733 300 438

e-mail: kontakt@crb.lublin.pl

strona [www: www.crb.lublin.pl](http://www.crb.lublin.pl)

Tytuł projektu: AKTYWNIE KU PRZYSZŁOŚCI

Realizator: MGSD SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

ul. Aleksandra Świętochowskiego

1/74, 01-318 Warszawa

tel.: 608 670 001

e-mail: kajetan.kisielewski@mgdsd.pl

strona [www: www.mgdsd.pl](http://www.mgdsd.pl)

Tytuł projektu: Mobilność: Szansa na przyszłość - edycja II

Realizator: Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” z siedzibą w Lublinie

ul. Gospodarcza 26, 20-213 Lublin

tel.: /81/ 71 04 630

e-mail: sekretariat@oic.lublin.pl

strona [www: www.oic.lublin.pl](http://www.oic.lublin.pl)

Tytuł projektu: Młodzi, mobilni, aktywni

Realizator: Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność”

ul. Królewska 3, 20-109 Lublin

tel.: /81/ 53 20 811

e-mail: rzecznik.lublin@solidarnosc.org.pl

strona [www: www.solidarnosclublin.pl](http://www.solidarnosclublin.pl)

Tytuł projektu: Młodzi Odkrywcy: Staże Zagraniczne dla Rozwoju Kompetencji

Realizator: Europejski Dom Spotkań - Fundacja Nowy Staw

ul. 3 Maja 18/5a, 20-078 Lublin

tel.: 511 403 155

e-mail: eds@eds-fundacja.pl

strona [www: www.eds-fundacja.pl](http://www.eds-fundacja.pl)

Ważne: Beneficjent na czas realizacji projektu ma obowiązek prowadzenia biura na terenie województwa lubelskiego.

Informacje na temat rekrutacji do projektów publikowane są po podpisaniu umów o dofinansowanie w **Wyszukiwarce Dotacji Funduszy Europejskich** na stronie internetowej <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/wyszukiwarka>

WUP

Fundusze Europejskie na publiczny transport zbiorowy

Inwestycje w modernizację taborów autobusowych to bardzo ważny element strategii samorządów zmierzający w kierunku zmniejszenia emisji CO₂. We wrześniu br. zostały podpisane dwie umowy o dofinansowanie projektów na zakup ekologicznie czystych pojazdów wykorzystywanych w publicznym transporcie zbiorowym w ramach Działania 6.3 Publiczny autobusowy transport zbiorowy programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2021. Pierwsza z tych umów dotyczy projektu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Lublin Spółka z o. o., zaś druga – projektu Gminy Miasta Lubartów. Umowy opiewają na ponad 72 mln zł, z czego ponad 51,5 mln zł to wsparcie z Funduszy Europejskich.

Uroczyste przekazanie umów na ekologiczny transport publiczny, Lublin, 06.09.2024 r.

O projektach

Projekt przewiduje zakup autobusów hybrydowych typu *plug-in*. Będą to pojazdy przegubowe 18 m, czyli takie, które na jednej osi lub pomiędzy osiami mają zamontowany specjalny przegub z obrotnicą (specjalnie zaprojektowany punkt obrotowy na sprzęgu naczepowym lub w samym podwoziu, który znacznie ułatwia skręcanie). Autobusy te będą o napędzie hybrydowym, które zawierają połączony napęd spalinowy

z elektrycznym, co umożliwia przejechanie kilkuset metrów wyłącznie na silniku elektrycznym. Hybryda typu *plug-in*, to pojazd o napędzie spalinowo-elektrycznym, który może być ładowany z sieci elektrycznej, zatem zaplanowany w projekcie zakup 2 mobilnych ładowarek jest uzupełnieniem tej inwestycji. Zaletami takiego rozwiązania są: dłuższy zasięg na zasilaniu elektrycznym, duża moc czy tańsza eksploatacja względem silników spalinowych.

Zakupione pojazdy zastąpią stare i wysłużone autobusy o normach spalania EURO IV. Zakupiony tabor będzie stacjonować na terenie Zajezdni Autobusowej przy ul. A. Grygowej 56 w Lublinie.

Inwestycje te poprawią jakość powietrza, zmniejszą korki w Lublinie oraz w Lubartowie. Ułatwiony również będzie dostęp dla osób niezmotoryzowanych do miejsc pracy i usług. Ograniczone będą także koszty eksploatacji

taborów autobusowych, co powinno poprawić kondycję finansową naszych samorządów.

20 nowych autobusów w Lublinie

W ramach projektu zostanie zakupionych 20 autobusów hybrydowych typu plug-in (pojazdy przegubowe 18m) oraz 2 mobilne ładowarki.

Zakupione pojazdy zastąpią stare i wysłużone autobusy o normach spalania EURO IV. Będą wykorzystywane do obsługi sieci komunikacji miejskiej w Lublinie. Od kilkunastu lat miasto konsekwentnie rozwija komunikację trolejbusową (modernizacja i rozbudowa sieci trakcyjnej, wymiana taboru), wymienia wyeksploatowane autobusy na ekologiczne pojazdy spełniające najwyższe normy spalania, a obecnie wprowadza do komunikacji miejskiej autobusy elektryczne oraz hybrydowe, aby rozszerzyć obsługę miasta bezemisyjnym taboru na odcinki bez sieci trakcyjnej, i przygotowuje infrastrukturę ich ładowania. Planowana do realizacji inwestycja będzie uzupełnieniem działań organizatora transportu, ZTM, w zakresie rozwoju elektromobilności w Lublinie i ma na celu zmniejszenie emisji szkodliwych składników spalin do atmosfery oraz ograniczenie kosztów eksploatacji taboru autobusowego poprzez rozwijanie systemu transportu zeroemisyjnego, dzięki czemu realizacja projektu umożliwi osiągnięcie zeroemisyjnej i zrównoważonej mobilności.

Elektromobilny Lubartów

Z kolei Gmina Miasto Lubartów dzięki Funduszom Europejskim zrealizuje projekt pn.: „Lubartowski transport publiczny” o wartości blisko 10 mln zł, z czego dofinansowanie unijne wyniesie niemal 8,5 mln zł. Inwestycja ta – podobnie jak w Lublinie – zostanie zrealizowana do 31 grudnia 2026 r.

Potrzeba realizacji projektu w zakresie niskoemisyjnego transportu wynika z przyjętej w Strategii Rozwoju Elektromobilności Miasta Lubartów i została bezpośrednio zgłoszona przez mieszkańców miasta podczas prowadzonych konsultacji społecznych (aż 89,7% ankietowanych opowiedziało się za prowadzeniem transportu publicznego organizowanego przez samorząd w Lubartowie).

W ramach projektu w celu usprawnienia transportu publicznego w Lubartowie zakupione zostaną 3 busy elektryczne i 2 mobilne stacje ładowania (ładowarki typu plug-in o mocy 80kW). Buses będą niskopodłogowe, napędzane silnikami elektrycznymi o mocy nie mniejszej niż 200kW, z liczbą miejsc pasażerskich wynoszącą co najmniej 29 (w tym: min. 15 miejsc siedzących i co najmniej 2 miejsca dla osób z ograniczeniem ruchowym dostępne z poziomu niskiej podłogi), wyposażone w monitoring i system łączności z funkcją satelitarnej lokalizacji pojazdu oraz klimatyzację. Transport będzie nieodpłatny dla pasażerów.

Korzyści dla regionu

Planowane do realizacji inwestycje będą uzupełnieniem działań w zakresie rozwoju elektromobilności w Lublinie oraz w Lubartowie. Szacuje się, że dzięki realizacji projektów w tych miastach pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego wyniesie ponad 2,5 tys. osób.

- *Zakup nowych pojazdów hybrydowych i elektrycznych oraz rozwój infrastruktury ładowania to krok w stronę zmniejszenia emisji CO², co oznacza polepszenie jakości życia mieszkańców naszego województwa. Szacuje się, że blisko 13 milionów osób rocznie skorzysta z nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego w Lublinie i Lubartowie, co pokazuje, jak wielki wpływ na życie mieszkańców i turystów będą miały te inwestycje. Ograniczone będą także koszty eksploatacji taborów autobusowych, co powinno poprawić kondycję finansową naszych samorządów.* – mówił **Marszałek Jarosław Stawiarski**.
- *Dofinansowanie tych projektów to bardzo dobry przykład rozwoju transportu ekologicznego mającego na celu przejście od transportu indywidualnego w kierunku transportu zbiorowego, co spowoduje, że powietrze w miastach naszego regionu będzie lepszej jakości. Mam nadzieję, że inne miasta regionu pójdą przykładem Lublina i Lubartowa.* – podkreślił **Wicemarszałek Piotr Breś**.

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

Szeroki strumień środków trafił do powiatowych urzędów pracy w województwie lubelskim na realizację projektów związanych z aktywizacją zawodową osób bezrobotnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Przedsięwzięcia te zwiększą szansę na znalezienie zatrudnienia dla osób potrzebujących takiego wsparcia. Pomoc jest dostosowana do unikalnych potrzeb każdego uczestnika projektu poprzez kompleksową ocenę jego umiejętności, predyspozycji i wyzwań zawodowych.

Uroczystość przekazanie umów na aktywizację osób bezrobotnych, Lublin, 02.08.2024 r.

Poprawa dostępu do zatrudnienia

Celem projektów jest poprawa dostępu do zatrudnienia i kompleksowa aktywizacja osób bezrobotnych (w tym dotacje na samozatrudnienie) w celu zwiększenia ich szans na znalezienie zatrudnienia. Grupę docelową stanowią również osoby należące do kategorii NEET (tj. *not in education, employment or training* – osoby młode, które nie kształcą się, nie pracują ani nie szkolą się zawodowo), osoby odchodzące z rolnictwa, osoby z niepełnosprawnościami lub o ograniczonej mobilności. Podmiotami uprawnionymi do składania wniosków o dofinansowanie były Powiatowe Urzędy Pracy oraz Miejski Urząd Pracy z terenu województwa lubelskiego.

Formy wsparcia obejmują m.in. szkolenia zmierzające do uzyskania potrzebnych kwalifikacji lub kompetencji, wyposa-

żenie i doposażenie stanowisk pracy, dotacje na samozatrudnienie, staże zawodowe, bony szkoleniowe, bony na zasiedlenie a także niefinansowane w ramach Funduszu Pracy pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe. Każdy z uczestników projektu powinien otrzymać odpowiednią ofertę obejmującą wszystkie formy wsparcia, które zostaną zidentyfikowane, jako celowe do poprawy jego sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia. Dodatkowo pracodawca zatrudniający osobę bezrobotną może skorzystać z refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy.

Całkowita wartość umów wynosi blisko 98 mln zł, w tym nieco ponad 83 mln zł to Fundusze Europejskie, a blisko 15 mln zł to kwota dofinansowania z Funduszu Pracy.

Realizacja projektów potrwa do 30 czerwca 2025 r.

Korzyści dla regionu:

Szacuje się, że dzięki projektom PUP realizowanym w edycji 2024/2025 zostanie objętych wsparciem blisko **6 tys. osób bezrobotnych**, w tym: niemal **1,2 tys. osób** długotrwale bezrobotnych oraz ponad **2,3 tys. osób** w wieku **18-29** lat. Planowane jest objęcie wsparciem w postaci dotacji na samozatrudnienie **741** osób, co przełoży się na nowe miejsca pracy w regionie.

Bądź na bieżąco, odwiedź stronę: **Fundusze Europejskie dla Lubelskiego**
Pozostań z Nami w kontakcie:

Fundusze Europejskie

Punkt kontaktowy Funduszy Europejskich w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Lublinie
ul. Obywatelska 4, 20-092 Lublin, III piętro, pokój 330
tel. 81 463 53 63, 605 903 491
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Nowe regulacje UE w obszarze klimatu i środowiska

W europejskim prawie o klimacie zapisano obowiązkowy unijny cel klimatyczny: ograniczenie emisji w krajach Unii Europejskiej o co najmniej 55% do 2030 roku. Trwają prace nad nowymi przepisami, które pozwolą osiągnąć ten cel, a do 2050 roku uczynić UE neutralną dla klimatu.

Od 13 kwietnia 2024 roku obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1804 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych i uchylenia dyrektywy 2014/94/UE (dalej AFIR). Pozytywnym skutkiem wprowadzonych rozwiązań będzie rozwój możliwości poruszania się po UE pojazdów zero- i niskoemisyjnych, zainicjowanie pozytywnego trendu w sektorze transportu i tym samym umożliwienie zrealizowania założeń europejskiego prawa o klimacie.

AFIR przewiduje m.in. wybudowanie wzdłuż najważniejszych unijnych korytarzy transportowych (tzw. transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T) stacji do szybkiego ładowania pojazdów osobowych i ciężarowych, a także stacji tankowania wodoru. Rozporządzenie rozszerza też definicję paliw alternatywnych wykorzystywanych w transporcie. Po zmianach jest to dodatkowo amoniak. Ma to szczególne znaczenie dla wdrażania projektów dotyczących zakupu i modernizacji taboru autobusowego wykorzystywanego w publicznym transporcie zbiorowym.

Kolejnym ważnym uregulowaniem jest nowa Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1275 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, która ma promować poprawę charakterystyki energetycznej budynków i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z budynków, tak aby do 2050 roku wszystkie budynki w UE zostały przekształcone w budynki zeroemisyjne.

Aby zrealizować cele omawianej dyrektywy zobligowano państwa członkowskie do zastosowania narzędzi takich jak:

- wymóg bezemisyjności nowych budynków,
- krajowy plan renowacji budynków,
- minimalne normy charakterystyki energetycznej dla użytkowanych budynków niemieszkalnych,
- renowacja zasobów budynków mieszkalnych,
- wykorzystanie energii słonecznej w nowych budynkach,

- paszporty renowacji budynków,
- punkty kompleksowej obsługi,
- rezygnacja w perspektywie 2040 ze źródeł ciepła w budynkach na paliwa kopalne,
- klasy charakterystyki energetycznej na świadectwach charakterystyki energetycznej budynków oraz bazy danych ich dotyczącej.

Czym jest budynek zeroemisyjny?

Budynek zeroemisyjny (ZEB – zero-emission building) musi mieć bardzo wysoką charakterystykę energetyczną, a także nie może emitować CO₂ z paliw kopalnych.

Oznacza to ogrzewanie za pomocą efektywnej sieci ciepłowniczej (wykorzystującej OZE lub ciepło odpadowe), kotła na biomasę lub pompy ciepła z instalacją PV. Charakter bezemisyjny budynkowi zapewnia także wykorzystanie innych OZE. Zgodnie z dyrektywą będzie więc stosowanie takich urządzeń jak np. kolektory słoneczne, turbiny wiatrowe czy rozwiązania wykorzystujące biogaz/biometan.

Koniec finansowania kotłów gazowych

Od 2025 roku zakończą się zachęty finansowe – dotacje do samodzielnych

urządzeń grzewczych na paliwa kopalne (np. samodzielnych kotłów kondensacyjnych). Zachęty finansowe mogą jednak dotyczyć hybrydowych systemów grzewczych.

Gdzie po informację? Punkty kompleksowej obsługi

Obowiązkowym stanie się zapewnienie punktów doradztwa energetycznego, szczególnie dla narażonych na ubóstwo energetyczne mieszkańców. Będą to miejsca, w których można załatwić wszystko – od informacji, porady, po możliwość złożenia wniosku o dofinansowanie.

Punkty kompleksowej obsługi obejmą swoim wsparciem gospodarstwa domowe, MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa, oraz instytucje publiczne, dostarczając informacji na temat możliwości i rozwiązań technicznych i finansowych. Warto wspomnieć, iż w ramach Działania 3.2 Dostosowanie do zmian klimatu i zapobieganie powodziom i suszy, 11 powiatów w Województwie Lubelskim wdraża projekty z zakresu doradztwa klimatycznego. Są to powiaty: włodawski, janowski, kraśnicki, łęczyński, bialski, radzyński, opolski, biłgorajski, lubartowski, chełmski i Miasto Zamość.

DZPR

Konsultanci Funduszy Europejskich (FE) na Szlaku Green Velo

W dniach 19-25 sierpnia 2024 r. eksperci z Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich informowali o korzyściach płynących z FE podczas rajdu rowerowego „Fundusze Europejskie na Szlaku Green Velo z okazji 20-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej”. Organizatorem rajdu była Sieć Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE) działających w województwach: lubelskim, podkarpackim i warmińsko-mazurskim. W wydarzeniu wzięli udział pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.

Zamość, 24 sierpnia 2024 r.

Celem rajdu była promocja przedsięwzięć, które zostały objęte wsparciem z Funduszy Europejskich w trakcie 20 lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Trasa rajdu wiodła wzdłuż szlaku Green Velo - najdłuższego, spójnie oznakowanego szlaku rowerowego w Polsce (ponad 2000 km specjalnie wytyczonej trasy). Trasa ta została zaplanowana tak, aby oprócz promocji Funduszy Europejskich ukazać piękno regionów, przez które przebiega szlak Green Velo umacniając tym samym markę turystyczną regionu Polski Wschodniej. Rajd rozpoczął się 19 sierpnia 2024 r. w Elblągu (woj. warmińsko - mazurskie), a zakończył się 25 sierpnia 2024 r. w Przemyśle (woj. podkarpackie).

W województwie lubelskim rajd trwał dwa dni. 23 sierpnia br. obejmował trasę z Włodawy do Chełma, a 24 sierpnia br. odcinek z Zamościa do Józefowa. Pierwszego dnia uczestnicy rajdu odwiedzili m.in. zabytkowy zespół synagogal-

ny we Włodawie, halę sportową w Woli Uhruskiej, dolinę rzeki Uherki oraz Chełmski Łańcuch Kreatywności. Drugiego dnia wśród obiektów dofinansowanych z FE na mapie przejazdu znalazły się m.in. w Zamościu: Ogród Zoologiczny, zabytkowe Stare Miasto oraz Muzeum Fortyfikacji i Broni w obrębie Bastionu III i Arsenału, w Zwierzyńcu: zabytkowe centrum - Serce Roztocza, a w Józefowie Szlak Geoturystyczny Roztocza Środkowego oraz park rekreacyjny Józefów Park.

Program rajdu - oprócz przemierzania ścieżek rowerowych śladami projektów europejskich - obejmował również organizację stoisk informacyjnych, przy których mieszkańcy i turyści mogli uzyskać informacje na temat możliwości wsparcia z FE. W naszym województwie zorganizowane zostały stoiska we Włodawie, Chełmie, Zamościu i Józefowie. Informacji na stoiskach udzielali eksperci z Punktów Informacyjnych Fundu-

szy Europejskich (PIFE) Departamentu Zarządzania Programami Regionalnymi (DZPR). Towarzyszyli im eksperci z Departamentów Wdrożeniowych tj. Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie oraz Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, którzy informowali o możliwościach wsparcia z programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Eksperci byli do dyspozycji wszystkich zainteresowanych w zakresie dofinansowania z Funduszy Europejskich czy zagadnień związanych z prawidłową realizacją projektów.

Nie miałeś okazji spotkać ekspertów PIFE podczas Rajdu z Funduszami Europejskimi a masz pytania o wsparcie swoich pomysłów? Zgłoś się do konsultanta PIFE. Możesz od niego otrzymać informacje na temat środków z Funduszy Europejskich.

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie ul. Stefczyka 3b, pok. 0.1, 0.1a, 0.1b tel.: 81 44 16 864, (65), (546), e-mail: pife.lublin@lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie pl. Mickiewicza 37, p. 112, tel.: 82 565 19 21, 514 924 194, e-mail: pife.chelm@lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu ul. Partyzantów 3, po. 22, tel.: 84 638 02 67, 514 923 981, e-mail: pife.zamosc@lubelskie.pl

Zachęcamy również do odwiedzania stron internetowych www.funduszeUE.lubelskie.pl, www.funduszeuropejskie.gov.pl i zapisania się do newslettera.

DZPR

Termomodernizacja czy OZE?

Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie (LAWP) to nie tylko dotacje, to również niskooprocentowane pożyczki z częściowym umorzeniem kapitału oraz pożyczki z dotacją. Z tych środków mogą skorzystać firmy z lubelskiego planujące inwestycje w zakresie efektywności energetycznej czy odnawialnych źródeł energii.

W ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 LAWP podpisała umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, który za pośrednictwem partnerów finansujących oferuje nowe rozwiązania pożyczkowe. To rozwiązania przede wszystkim dla przedsiębiorców z sektora MŚP, ale także dla spółek, w których większość udziałów mają jednostki samorządu terytorialnego oraz dla obywatelskich społeczności energetycznych czy klastrów energetycznych.

Energia na potem

Mikro i małe firmy, a także spółki z większociowym udziałem jednostek samorządu terytorialnego, planujące m.in. modernizację systemu grzewczego swoich budynków, czy ich kompleksową termomodernizację, mogą uzyskać do 15 milionów złotych pożyczki na poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstwa. Oprocentowanie jest stałe przez cały okres finansowania i wynosi tylko 2 procent w skali roku. Natomiast firmy realizujące inwestycje na obszarach o największych stężeniach pyłu-

wych, mogą liczyć na 1,5 procent w skali roku. Dodatkowym bonusem jest możliwość umorzenia części kapitału pożyczki, która waha się od 10 do 25 procent i jest uzależniona od ilości oszczędzonej energii pierwotnej. Istotnym elementem tego rozwiązania finansowego są również: 12 miesięczna karencja w spłacie kapitału, brak opłat i prowizji oraz to, że nie trzeba mieć wkładu własnego. Atrakcyjny jest również długi, bo aż 15 letni maksymalny okres spłaty pożyczki.

Miliony na OZE

Kolejną formą wsparcia jest pożyczka na OZE w gospodarce. Jest to produkt przygotowany z myślą o firmach sektora MŚP, ale także przeznaczony dla spółek w których większość udziałów mają jednostki samorządu terytorialnego, dla spółdzielni energetycznych, porozumień cywilnoprawnych reprezentowanych przez klastry energetyczne oraz obywatelskich społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej. Te podmioty mogą przeznaczyć pieniądze z pożyczki m.in. na

budowę instalacji do produkcji biopłynów, biometanu i biopaliw, czy budowę instalacji odnawialnych źródeł energii, w zakresie produkcji zarówno energii elektrycznej jak i ciepłej. Najniższe oprocentowanie pożyczki w wysokości 2,5 procent zaplanowane zostało dla inwestycji dotyczących wykorzystania energii słonecznej oraz biomasy. Oprocentowanie dla pozostałych inwestycji wynosi 3,5 procent. Wybierając to rozwiązanie, oprócz niskiego i stałego oprocentowania, można uzyskać również dotację na magazyn energii, który stanowi solidne zabezpieczenie w okresach niższej wydajności OZE. Otrzymać można nawet 10 mln złotych, na maksymalnie 10 lat. Partnerzy finansujący udzielający pożyczek to Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego, Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland” w Lublinie oraz Fundusz Wschodni. Więcej na temat oferty BGK i dane kontaktowe partnerów finansowych znajdziesz w artykule *Pożyczki z Funduszy Europejskich* (s. 26).

LAWP

Pożyczki z Funduszy Europejskich

Pożyczki to coraz powszechniejsze źródło finansowania ze środków unijnych. Obecnie ze wsparcia może skorzystać coraz większa grupa odbiorców. Pożyczki mogą sfinansować szeroki zakres inwestycji – od rozwoju firm po instalacje fotowoltaiczne w domach jednorodzinnych.

Pożyczki unijne – kilka słów wstępu

Pożyczki z Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 to atrakcyjne finansowanie dla szerokiego kręgu podmiotów działających na terenie województwa. To również nieoprocentowane wsparcie dla mieszkańców województwa, którzy zainteresowani są instalacjami OZE w swoich domach. Pożyczki dla firm wyróżnia niskie, stałe w całym okresie finansowania, i korzystniejsze niż rynkowe, oprocentowanie. Ponadto pożyczki mają, co do zasady charakter długoterminowy, a pożyczkobiorcy mogą też skorzystać z kilkumiesięcznej karencji w spłacie kapitału. O warunkach udzielenia wsparcia decyduje indywidualna ocena każdego wniosku o pożyczkę. Wnioskodawca ma zawsze możliwość poprawić lub uzupełnić swój wniosek, a także skorzystać z fachowej pomocy podmiotów udzielających pożyczek na etapie przygotowywania wniosku. Procedury udzielania pożyczek są proste, a regulamin i wzory kluczowych dokumentów udostępniane są przez pożyczkodawców na ich stronach internetowych.

Pożyczki rozwojowe dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Przeznaczone są na inwestycje o charakterze produkcyjnym, w tym związane z wyposażeniem lub doposażeniem przedsiębiorstwa w celu wprowadzenia na rynek nowych lub udoskonalonych produktów lub usług bądź technologii. Uzupełnieniem tych inwestycji mogą być także działania związane z zastosowaniem nowoczesnych technologii IT. Kwota pożyczki wynosić może nawet 2 mln zł, z okresem spłaty do 10 lat i karencją do 12 miesięcy. Oprocentowanie wynosi 2%. Oprócz tego nowopowstałe firmy, ze stażem w działalności nie dłuższym niż 3 lata przed złożeniem wniosku o pożyczkę, tj. kształtujące swoją pozycję na rynku, mogą liczyć na dodatkową zachętę w postaci umorzenia części kapitału pożyczki. Umorzenie może wy-

nieść od 5 do 25%, w zależności od tego, czy firma jest mikro-przedsiębiorstwem, czy realizowany projekt wpisuje się w co najmniej jedną z regionalnych inteligentnych specjalizacji, bądź czy realizowany jest on na tzw. obszarach defaworyzowanych, w celu wyrównywania nierówności w wymiarze terytorialnym.

Pożyczki na instalacje w OZE

Obejmują szeroki wachlarz możliwości, nie tylko pod kątem przedmiotu inwestycji, ale też uprawnionych podmiotów.

Pożyczka OZE dla mieszkańców

To pożyczka na 0% dla właścicieli domów jednorodzinnych. Mogą oni uzyskać szczególnie preferencyjne finansowanie na budowę nowych, bądź rozbudowę istniejących już instalacji OZE w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła. Wsparcie ma charakter zwrotny w formie nieoprocentowanej pożyczki, która łącznie jest z finansowaniem bezzwrotnym – dotacją na zakup magazynu energii oraz pokrycie kosztów wymiany poszycia dachowego z azbestem, czy też jego termoizolacji przed montażem planowanej lub rozbudowywanej instalacji OZE. Dotacja może wynieść nawet do 65% wartości inwestycji. Łączna kwota wsparcia może wynieść od 100 do 300 tys. złotych – zależy to od zakresu projektu. Ponadto, wnioskodawcy mogą skorzystać z 6-miesięcznej karencji w spłacie kapitału pożyczki. Okres spłaty Pożyczki OZE dla mieszkańców może wynieść nawet 10 lat, jeśli źródłem instalacji OZE jest energia słoneczna lub biomasa, bądź inwestycja obejmuje łączenia źródła energii elektrycznej i ciepłej. W pozostałych przypadkach okres spłaty jest również długi, bo wynosi 7 lat.

Pożyczka OZE dla przedsiębiorstw

To pożyczka, którą mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą sfinansować:

- budowę instalacji do produkcji biopłynów i biometanu, biopaliw II i III generacji;

- budowę i rozbudowę instalacji OZE w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła wraz z magazynem.

Z pożyczki można też zbudować i zmodernizować lokalne źródła energii, które produkują energię elektryczną i/lub ciepło na potrzeby lokalne. Ten rodzaj projektu mogą realizować wyłącznie klastery energii, spółdzielnie energetyczne oraz obywatelskie społeczności energetyczne. Kwota wsparcia to aż 10 mln zł, a maksymalny okres spłaty to 10 lat. Oprocentowanie jest stałe i wynosi 3,5% w skali roku. Jeżeli inwestycja dotyczy wykorzystania energii słonecznej lub biomasy, oprocentowanie może zostać obniżone do 2,5%.

Również przedsiębiorcy mogą skorzystać z dotacji na zakup magazynu energii (elektrycznej i/lub ciepłej). Co istotne, projekty polegające na samym zakupie magazynu energii nie są objęte wsparciem w formie preferencyjnej pożyczki. Przedsiębiorcy mogą skorzystać z karencji w spłacie kapitału pożyczki przez okres do 12 miesięcy.

Pożyczka na OZE dla podmiotów publicznych

To wsparcie finansowe na budowę i modernizację instalacji OZE w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i/lub ciepłej dla szerokiej grupy odbiorców. Wnioski o pożyczkę mogą składać m.in. samorządy i ich spółki, jednostki organizacyjne i budżetowe samorządów, fundacje, służby ratownicze, instytucje kultury i inne.

Możliwe jest pozyskanie pożyczki do kwoty 10 mln zł, a okres jej spłaty może wynieść do 12 lat. Istnieje także możliwość skorzystania z 12-miesięcznej karencji w spłacie kapitału. Także w tej pożyczce sfinansowanie magazynu energii jest możliwe w ramach dotacji. Inwestycja polegająca wyłącznie na zakupie magazynu nie może być finansowana w tej formie. Oprocentowanie zależy od rodzaju projektu i wynosi od 1,4% do 3,28%.

Efektywność energetyczna w przedsiębiorstwach

Już w październiku lubelscy przedsiębiorcy będą mogli wnioskować o pożyczki na projekty dotyczące podnoszenia efektywności energetycznej w firmie. W ramach inwestycji oszczędność energii pierwotnej musi kształtować się na poziomie nie niższym niż 30% (wyjątek stanowią budynki wpisane do rejestru zabytków lub podlegające ochronie konserwatorskiej).

Projekty, które można sfinansować w ramach pożyczki:

1. podnoszenie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach wynikające z audytu (np. ograniczenie energochłonności, energooszczędne oświetlenie wewnętrzne i zewnętrzne, modernizacja systemu grzewczego, minimalizacja strat ciepła, obiegi zamknięte, instalacja urządzeń OZE);
2. kompleksowa termomodernizacja budynków w przedsiębiorstwach wraz z instalacją urządzeń OZE;
3. zastosowanie technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa;
4. zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w procesach wytwórczych w przedsiębiorstwach, w tym przebudowa lub wymiana instalacji technologicznych oraz ciągów transportowych linii produkcyjnych;
5. przebudowa/wymiana nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe, w tym zastosowanie systemów grzewczych opartych na niskoemisyjnych źródłach energii/OZE wraz z przyłączami budynków do sieci gazowej i miejskiej sieci ciepłowniczej połączona z termomodernizacją budynków, z wyłączeniem inwestycji w budownictwie jednorodinnym.

Kwota takiej pożyczki to maksymalnie 15 mln złotych z oprocentowaniem od 1,5%. W przypadku osiągnięcia wysokiego poziomu oszczędności energii istnieje możliwość umorzenia nawet do 25% części kapitału. Okres spłaty może wynieść do 15 lat z możliwością skorzystania z 12-miesięcznej karencji.

Gdzie zgłosić się po wsparcie?

Pożyczek udzielają Partnerzy Finansujący, którzy zostali wybrani przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK). To regionalne podmioty, które posiadają wieloletnie doświadczenie w tym zakresie. Z nimi można skonsultować swój pomysł na projekt. Pomogą również przy wypełnieniu wniosku.

BGK

Nazwa i adres Partnera Finansującego	Kontakt
Mieszkańcy - OZE	
<u>Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</u> ul. Kościuszki 65 23-400 Biłgoraj	Tel.: 514 090 300 Email: pozyczki@barr.org.pl
<u>Lubelska Fundacja Rozwoju</u> ul. Wallendroda 4C (III p.) 20-607 Lublin	Tel.: 607 551 664, 607 508 602, 601 426 993, 664 176 120, 665 103 015, 607 330 580 E-mail: info@lfr.lublin.pl
Przedsiębiorcy - OZE	
Fundusz Wschodni ul. Sapieżyńska 2/12 21-500 Biała Podlaska	Tel.: 85 307 01 05 E-mail: biuro@funduszwschodni.pl
<u>Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”</u> ul. Gospodarcza 26 20-213 Lublin	Tel.: 795 142 923, 817 104 641 E-mail: pozyczka@oic.lublin.pl
Przedsiębiorcy - pożyczki rozwojowe	
<u>Lubelska Fundacja Rozwoju</u> ul. Wallendroda 4C (III p.) 20-607 Lublin	Tel.: 607 551 664, 607 508 602 661 407 708, 601 426 993, 664 176 120, 665 103 015 607 330 580 E-mail: info@lfr.lublin.pl
<u>Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</u> ul. Kościuszki 65 23-400 Biłgoraj	Tel.: 784 346 995, 511 136 822, 501 471 378, 453 679 432 Email: pozyczki@barr.org.pl
<u>Polska Fundacja Ośrodków Wspomagania Rozwoju Gospodarczego „OIC Poland”</u> ul. Gospodarcza 26 20-213 Lublin	Tel.: 81 710 46 34, 81 710 46 41 E-mail: pozyczka@oic.lublin.pl
<u>Polski Fundusz Gwarancyjny Sp. z o.o.</u> ul. Wallendroda 4C (III p.), 20-607 Lublin	Tel.: 607 551 664, 607 508 602 661 407 708, 601 426 993, 664 176 120, 665 103 015, 607 330 580 E-mail: info@lfr.lublin.pl
<u>Puławskie Centrum Przedsiębiorczości</u> ul. Mościckiego 1 (budynek Puławskiego Parku Naukowo-Technologicznego, I PIĘTRO) 24-110 Puławy	Tel.: 81 470 09 00, 81 470 09 02 E-mail: fpcc@fpcc.org.pl
<u>Polska Fundacja Przedsiębiorczości</u> ul. M. Curie - Skłodowskiej 3 pokój 3.04 III p. 20-029 Lublin	Tel. 538 557 182, 880 960 645 E-mail: lubelskie@pfp.com.pl
Przedsiębiorcy - efektywność energetyczna	
<u>Bank Ochrony Środowiska S.A.</u> Centrum Biznesowe BOŚ Bank w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 54 20-002 Lublin	Tel.: 515 111 139 E-mail: pozyczkiunijne@bosbank.pl
<u>Biłgorajska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</u> ul. Kościuszki 65 23-400 Biłgoraj	Tel.: 514 090 30 E-mail: pozyczki@barr.org.pl
JST i pozostali - OZE	
<u>Bank Ochrony Środowiska S.A.</u> Centrum Biznesowe BOŚ Bank w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 54 20-002 Lublin	Tel.: 515 111 139 E-mail: pozyczkiunijne@bosbank.pl

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pn.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22–400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e-mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Mickiewicza 37, p. 112, 22–100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, 514 924 194
e-mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie

Departament Zarządzania Programami Regionalnymi

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e-mail: defrr@lubelskie.pl

Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e-mail: efs@lubelskie.pl

Biuro Certyfikacji i Księgowania Wydatków

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e-mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich

pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e-mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

Lubelska Agencja Wsparcia Przedsiębiorczości w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin tel.: (81) 462
38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e-mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20–092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

